

د ھمبیزا سرۆشتی دا

نيساميل تاھا شاهين

كەلە مەنار

داركەكا كووڤيا پەر كەلەم و سترىيا
ژيدريژ و تووڤل تەنك و و تيرتا و تاهمبز و تىكرە
و بەلگە دريژۆك و ليكە گوهۆپىنە. ل نەيلين
هشك و گەرم د گەل دار و دورى و تەراشپىن
داربەرۆو و ھەڤرست و تەراشۆك و داركان
شىن دىت و ھەتا دو مېتران بەژنى دكت.
كوليلكا وى وەكى يا باجانرەشكپىيە و پەنگ
بەنەفشپىيەكى ڤەبووى و بېننەخوئەشە. ڤيڤى
تووڤل نەرمەكى كەسكە ھندى كەرك گاقا
گەھشت سۆر و ھندى لبا نۆكى بچووكتەر
و ژمەردارە. خوڤرست ب بەركان زىدە دىت و ل
ھندەك جھان، ب شتالان بۆ تانقوتكرنا پەژانىن
پەز و بېستانان دڤيئە چاندن. نافي وى يى
زانستى (Lycium barbarum) ھ.

گيايەكى كووڤيڤى دەشتى و چيايىڤى ب سترىيە نيزىكى (۵۰
- ۷۰) سەنتىمان بەژنى دكت. ھەتا بلندايىيا (۳۰۰۰) مېتران و دويارى
ل جھين بەرۆژ شين دىت. كەنگر ھيژ تەر و بەرى نيركى بدت دڤيئە
كرن و پاڤركرن و د بەر روونى و ھيكاندە دڤيئە قەلاندن يان كەلاندن
وەك خوارن، و ل ھندەك جھان د نافي ماستى دڤيئە قەدان دبېژنى
كەنگرماست يان زى د نافي ژاڤى دڤيئە قەدان. دەمى دسەوت و ھشك
دىت بەرمەكى سنگوركى سېگۆشە و ژ لبا نۆكى مەزفەر و دريژترددت
دبېژنى (كەنگرۆشك) ب خاڤى و قەلاندى وەك چەرمز دڤيئە كەلوتن و
خوارن. نافي وى يى زانستى (Gundelia tournefortii) ھ.

كەنگر

قزقه لانك؛ قزقه ل

مەزناىى و كەلواش: ۴۴ - ۴۸ سم دريژه.

سائوخ: رەش و سېيىيە بەلەك... كورى دريژه. بېشىت و سەرمل و چەنگەشەر و زك و تەنشت سېيىيە و ۋەكى دى رەشەكى تەيسۈكى ب سەر شىنى و خەمىيە. تېژك ۋەكى يى تەكۈزە تى كورىيا ۋى قوتترە. سېلىكا چاقان قەھوايىيەكى تاريىيە. نكل و پى رەش. قەى نابتە رەف و باراپتر جۆتجۆتەيە.

زىنگەھ: خەجەھ، باراپتر ل ئاق زەمقى و بېستانان (جەيىن خلە و قارى يىن بەررەھ و پەژانكرى) دژيت.

زىدەبۈۋ: ل سەر دارىن بلىن يان ل بەر كەندالان ھىلىنى چى دىكت و تىژكان دىمىتە دەر و سەوانەيەكى ژ قرش و قال و چەقلىكان ل ھىداق ھىلىنا خە چى دىكت و ھىلىنى پى دېچىت. سەرى ئادارى و نىسانى ھىكان دىكت و كۈلانى ھىكىن خە دىكتە تىژك.

خوارن: خوارنا ۋى تۆھ و ھىقى و جانەۋەرىن ھوورك و بالندە و بىرمەيىكىن جانەۋەران. بالندەيەكى زىانۋىيە(زىانۋەخە)، ب سەر ھىلىنىن بالندەيىن دىتردە دىكرت و ھىك و تىژكىن وان دخوت.

جەيىن لى بەلاھ: ل نىقەكا رۋوسيا ھەتا ژۇرىيا ئاسيا و قەھۋاس و ئىرانى و مىراھى و ئەفغانىستانى و تركىستانى خەجەھ.

شەيتانۋك

درىژايى: ژ ۱ - ۵ سم دريژه.

سائوخ: جانەۋەرىكى خاقدار و قالكدەرە، قالكى ۋى ژ بلى پارزنا ۋى ژ گەرمى و سارمايى ۋى ژ بەلا دژمان ژى دپاريزت، ھەر گاقەكا ھەفتوۋشى دژمەنەكى دېت، ب لەز خە دىكتە د قالكى خەمدە، شەيتانۋك ب دو جۆتىن شاخكانە، جۆتەك كورتە و ئىك دريژ. سەرى ھەر شاخكەكى دريژ چاقەك پىقەيە. و ھەردوۋىكىن كورت جەيى دىنى و دىستان دىكرن و پى دىشيت بىنى ساكت و تىشى بىكرت. د رىقەچۇنا خەمدە خە ل سەر كلىمىشكەكى ۋەكى كەفى دىشكىنت. ژ پىنج ھەتا دەھ سالان دژيت.

زىنگەھ: ل جەيىن تىر شە و شىنكاتى دژيت.

زىدەبۈۋ: جانەۋەرىكى نىرامىيە لى د گەل ھىدى ژى ھىكى خەرزى خە دىكت دەمى دو ژى پىقە جوت دىن. پىشى جۆتەۋىنى ھەر ئىك بۇ خە دىكت و جودا د ئاق ئاخىدە يان د بىن كەشەكىقە، ژ (۲۰ - ۸۰) ھىكىن تەنلانكىن خە دىكت. پىشى چەند ھەفتىيەكان ھىكىن ژىگۋى دىشكىن و شەيتانۋكىن كوچۇچ ژى دەرەكەقن. شەيتانۋك د سالىدە بىژە ھەتا شەش جاران زىدە دىت.

خوارن: خوارنا ۋى باراپتر شىنكاتىيە.

